

Høringssvar fra Utdanningsforbundet Narvik – Høring om Fellesskoleutvalget

Fellesskolen som grunnmuren i velferdsstaten

Utdanningsforbundet Narvik ser fellesskolen som en av de viktigste bærebjellene i velferdsstaten – «velferdsstaten i et nøtteskall». Fellesskolen skal gi alle barn og unge likeverdige muligheter, bygge fellesskap og bidra til tillit og demokratisk deltakelse. Dette samfunnsoppdraget må styrkes i en tid der både fellesskap og demokratiske verdier utfordres, og der skolen samtidig møter økende forventninger og mer sammensatte elevbehov.

I vårt høringssvar vil vi særlig understreke at fellesskolen ikke bare handler om å “produsere dugende voksne”. Skolen er også et sted barn og unge **lever livet sitt her og nå** – med egenverdi, rett til trygghet, tilhørighet, læring, mestring, undring og danning. Når dannelsesperspektivet styrkes, får elevene et bedre grunnlag for å forstå seg selv og verden – gjennom kultur, kunst, praktiske erfaringer, natur, fellesskap og refleksjon.

Vi anbefaler at Fellesskoleutvalget i arbeidet sitt tar tydelig utgangspunkt i hva lærere i praksisfeltet peker på som avgjørende for å lykkes med fellesskolens brede mandat. Profesjonsstemmen må være en kunnskapskilde på linje med forskning og statistikk: hva som faktisk virker i klasserom og skolemiljø – og hva som hindrer dette.

1) De voksne i skolen – rammer for å lykkes med mandatet

1.1 Bemanning og tid: fellesskolen må kunne leveres i praksis

Skolens brede samfunnsmandat forutsetter at lærere har tid og kapasitet til kjerneoppgavene: undervisning, relasjonsarbeid, oppfølging, samarbeid med hjem og tverrfaglig innsats. Derfor må utvalget vektlegge **bemanning/lærertetthet** og rammer som gjør at lærere faktisk kan følge opp elever – særlig når behovene øker.

Utdanningsforbundet Narvik mener at nasjonale og lokale løsninger må sikre:

- tilstrekkelig lærertetthet og stabile lærerressurser
- rammer som gir rom for tidlig innsats og forebygging

- at “laget rundt eleven” styrker – men ikke erstatter – læreren i klasserommet

1.2 Kontaktlærerrollen: tid, ansvar og gjennomførbarhet

Kontaktlærerrollen er sentral for fellesskap, elevoppfølging og skole–hjem-samarbeid. Samtidig har oppgavene økt betydelig. Utvalget bør foreslå tiltak som gjør kontaktlærerrollen bærekraftig: tydeligere rammer, tid til oppfølging og forpliktende støttefunksjoner – slik at rollen blir et reelt kvalitetsgrep, ikke et ansvar som presses inn mellom andre oppgaver.

1.3 Trygghet på arbeidsplassen: vold, trusler og skolemiljø

En skole som skal være en trygg arena for barn og unge, må også være trygg for ansatte. Vold og trusler mot ansatte er en alvorlig utfordring som påvirker læringsmiljø, rekruttering og stabilitet. Utvalget bør vektlegge forebygging, kompetanse, støtteapparat og tydelige tiltak som gjør at skolene har kapasitet til å håndtere krevende situasjoner uten at det går på bekostning av resten av elevgruppen.

1.4 Læremidler og profesjonelt handlingsrom

Tilgang på gode læremidler er en forutsetning for kvalitet, tilpasning og profesjonelt arbeid. Vi vil løfte behovet for **gode analoge læremidler** der det er nødvendig og hensiktsmessig, som en del av et helhetlig læremiddeltilfang. Utvalget bør også peke på at profesjonelt handlingsrom og tillit til lærerens faglige skjønn er avgjørende for motivasjon, kvalitet og rekruttering.

2) Barna i skolen – en god skolehverdag, fellesskap og framtidskompetanse

2.1 Likeverd i hele landet: geografi, avstand og tilgang

Fellesskolen skal være et likeverdig tilbud **i hele landet**. Norsk geografi – med øyer, fjorder, avstander og små lokalsamfunn – gjør dette til et særlig viktig perspektiv. Utvalget må vurdere hvordan nasjonale rammer, finansiering og organisering kan sikre at barn får et godt skoletilbud uavhengig av bosted, og at “likeverd” betyr reell kvalitet – ikke bare formell rett.

Vi vil særlig peke på at tilgang til kulturarenaer og varierte læringsarenaer ofte er ulikt fordelt mellom byer og distrikter. Fellesskolen må derfor ha rammer som kompenserer for avstand, reisebehov og mindre tilgang på tilbud, slik at elever i distriktene får reelle

muligheter til gode lærings- og danningsopplevelser på lik linje med elever i mer sentrale strøk.

2.2 Utenforskap og sosial utjevning: tidlig innsats og inkluderende fellesskap

Utenforskap forebygges gjennom tilhørighet, mestring og tidlig innsats. Det krever rammer som gjør tilpasning og inkludering gjennomførbart: tid, kompetanse, støttefunksjoner og et skolemiljø som ivaretar både enkelteleven og fellesskapet. Utvalget bør være tydelig på at sosial utjevning er en kjerne i fellesskolens mandat – og at dette må få konsekvenser for prioriteringer og ressursbruk.

2.3 Fellesskole i et utfordret demokrati: kritisk tenkning og digital dømmekraft

Når tillit, offentlighet og demokratiske verdier utfordres, blir skolens rolle som demokratisk fellesarena enda viktigere. Elever trenger trening i kritisk tenkning, kildevurdering, digital dømmekraft og evnen til å leve i et “uenighetsfellesskap”. Dette forutsetter et trygt læringsmiljø og lærere som har tid og rammer til å jobbe med både kunnskap, verdier og fellesskap i praksis – ikke bare som formuleringer i planverk.

2.4 Praktisk skole, undring og danning

Vi støtter en utvikling mot en mer praktisk, variert og motiverende skole – med rom for undring, skapende arbeid og læring som oppleves meningsfull. Praktisk skole handler ikke bare om metodevalg; det krever også utstyr, arealer, kompetanse, læremidler og tid. Utvalget bør derfor knytte ambisjoner om en mer praktisk skole til konkrete rammeforutsetninger.

2.5 Bærekraft som fellesskapskompetanse

Bærekraft kan ikke reduseres til “politisk korrekthet”, men må forstås bredt: hvordan vi lever sammen, tar vare på natur og ressurser, kommuniserer og viser respekt for hverandre. Bærekraft i skolen henger tett sammen med dannelse, fellesskap og praktisk læring.

Avslutning: Hva vi ber utvalget anbefale

Utdanningsforbundet Narvik ber Fellesskoleutvalget særlig vektlegge tre hovedanbefalinger:

1. **Rammer som sikrer tid til undervisning, relasjoner og oppfølging** – gjennom tilstrekkelig bemanning og realistisk ressurstilgang.
2. **Likeverdig fellesskole i hele landet** – der geografi, avstand og små enheter håndteres med løsninger som sikrer reell kvalitet, ikke bare formell likhet.
3. **Tiltak som styrker trygghet og læringsmiljø** – med forebygging, støttefunksjoner og kompetanse, slik at fellesskolen kan være en trygg arena for både elever og ansatte.

Fellesskolen er grunnmuren i velferdsstaten. Skal den stå støtt i framtida, må den bygges og vedlikeholdes med det som virker i praksis: tid, folk, tillit, kvalitet og et fellesskap som inkluderer alle.

På vegne av styret i Utdanningsforbundet Narvik

Anita Warem Pettersen